

SONUÇ BİLDİRGESİ

İklim değışikliğinin etkilerinin giderek arttığı, kuraklık riskinin tarımsal üretimi doğrudan tehdit ettiği günümüzde; su kaynaklarının korunması ve verimli kullanımı tarımda sürdürülebilirliğin temel koşulu haline gelmiştir. Bu kapsamda düzenlenen “**Tarım SU Yaşam**” çalıştayında; üreticiler, kooperatif temsilcileri, teknik personel, yerel yönetimler ve akademisyenlerin katkılarıyla **Tarımda Sürdürülebilirliğin Sağlanması İçin Sulamada Alınacak Önlemler** başlığı altında **30 katılımcı** ile mevcut durum değerlendirilmiş ve çözüm önerileri ortaya konmuştur.

Çalıştayda yapılan değerlendirmelerde; yağış rejimlerinin düzensizleşmesi, yer üstü ve yeraltı su kaynaklarındaki azalma, açık sulama sistemlerinden kaynaklanan yüksek su kayıpları (%30) su tüketimi yüksek ürün desenleri ve küçük üreticilerin modern sulama sistemlerine, erişimde yaşadığı zorluklar, modern sulama sistemlerin yetersizliği, sulama randımanı (%51) ve oranının düşük olması, yeşil sulamalarında boşa akan derelerden yararlanılmayıp kentsel su şebekelerinin kullanılması, atık suların sulamada kullanılmayıp boşa akıtılması, yeraltı sularının hidrojeolojik etüd yapılıp, akifer kontrolü ve emniyetli verim tespiti yapılmadan aşırı kullanımı, kaçak kuyu açılması, Gediz, Küçükmenderes ve Bakırçay havzalarında yaşanan kirlilik, temel sorun alanları olarak tespit edilmiştir.

Bu çerçevede aşağıdaki ortak sonuç ve öneriler benimsenmiştir:

1. **Su kaynakları sınırlı ve stratejik bir tarımsal girdidir.** Sulama suyu yönetimi verimlilik esaslı ele alınmalı, kayıpların azaltılması öncelikli hedef olmalıdır.
2. **Sulama altyapısının iyileştirilmesi** amacıyla açık kanallardan kapalı sistemlere geçiş hızlandırılmalı; sulamada rehabilitasyon çalışmalarına hız verilmeli, yeraltı su kullanımları azaltılmalı, kalkınma planları hedeflerine ulaşarak damla ve mikro yağmurlama gibi basınçlı sulama sistemleri yaygınlaştırılmalıdır.
3. **Sulama suyu kayıplarının önlenmesi** için kaçakların azaltılması, buharlaşma kayıplarını düşürecek uygulamaların (gece ve sabah erken sulama, malçlama, uygun basınç ayarı) teşvik edilmesi gerekmektedir.
4. **Ürün deseni planlamasında su verimliliği esas alınmalı**, su tüketimi yüksek ürünler kuraklık koşullarında sınırlandırılmalı, desteklenmemeli; kuraklığa dayanıklı tür ve çeşitler ile yerel ve bölgeye adaptasyonlu tohumların kullanımı desteklenmelidir. Tarımsal üretimi suya göre planlamak günümüzde bir tercih değil zorunluluk olarak görülmelidir.
5. **Kısıntılı sulama ve akıllı sulama uygulamaları**, bitkinin gelişme dönemleri ve gerçek su ihtiyacı dikkate alınarak yaygınlaştırılmalıdır. Bu kapsamda Araştırma enstitüleri ve Üniversitelerde yapılan çalışmalar derlenerek üretici örgütleri, sulama kooperatifleri ile paylaşılarak eğitimler verilmelidir.
6. Tarımda su verimliliği yanı sıra sanayide su verimliliği, Su Verimliliği Strateji Belgesi Eylem Planındaki konulan hedefe (%30-50) aşamalı olarak sağlanmalıdır.
7. Su Verimliliği Strateji Belgesi Eylem Planındaki kişisel kullanım hedefi **146L/gün 100 L/güne** düşürülmelidir.
8. **Toprak yönetimi**, su tutma kapasitesini artıracak şekilde ele alınmalı; organik madde artırımı ve uygun toprak işleme teknikleri desteklenmelidir.
9. Tarım sektörünün yaşadığımız kuraklıktan en az etkilenmesini sağlamak, ve kuraklık koşullarında tarımsal üretimi sürdürülebilir kılmak için “**Kuraklık Ürün Deseni Rehberi**” hazırlanmalıdır.
10. Kuraklığa dayanıklı tür ve çeşitlere yönelik ıslah çalışmalarına ağırlık verilmeli desteklenmelidir.

11. **Eğitim ve yayım faaliyetleri** güçlendirilerek üreticilere sade, uygulanabilir ve yerel koşullara uygun toprak işleme, ekim/dikim ve sulama bilgileri aktarılmalıdır.
12. **Yerel yönetimler, kooperatifler ve kamu kurumları** sulama verimliliği projelerinde aktif rol almalı; hibe ve destek mekanizmaları özellikle küçük üreticiyi önceleyecek şekilde düzenlenmelidir.
13. **Havza bazlı planlama yaklaşımı** benimsenmeli; tarım, su ve çevre politikaları bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmalıdır.
14. Sulama yatırımlarında büyük devasa barajlar yerine göletler yapılmalı, hızlı ve maliyeti düşük olması açısından koşulların sağlandığı bütün yan dereler üzerinde yer altı su beslenim tesisleri inşa edilmelidir.
15. Ülkemizde ve bölgemizde yağışlar seyrek ama ani düşmekte, su kısa sürede akıp gidiyor, yaz sulamasında su en kritik girdi olduğundan, yağın az yağmuru bile kayıpsız toplamak, depolamak ve verimli kullanmak için **“Yağmur Suyu Hasadı”** çalışmalarını hızlandırmak, bu kapsamda depo desteği verilmelidir.

Sonuç olarak; tarımda sürdürülebilirliğin sağlanması, ancak su kaynaklarının korunması, verimli sulama uygulamalarının yaygınlaştırılması ve tüm paydaşların ortak sorumluluk bilinciyle hareket etmesiyle mümkün olacaktır. Çalıştay katılımcıları olarak; suyun tasarruflu kullanımını bir zorunluluk, sürdürülebilir sulamayı ise ortak bir gelecek yatırımı olarak kabul ediyoruz.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

İZMİR TARIM GRUBU